

Видове от род Кедър (*Cedrus* L.) в Кипър

Михалис Нику Михаил

- От род *Cedrus* в Кипър се среща естествено само един вид:
- ***Cedrus brevifolia*** (Hook f.) Henry

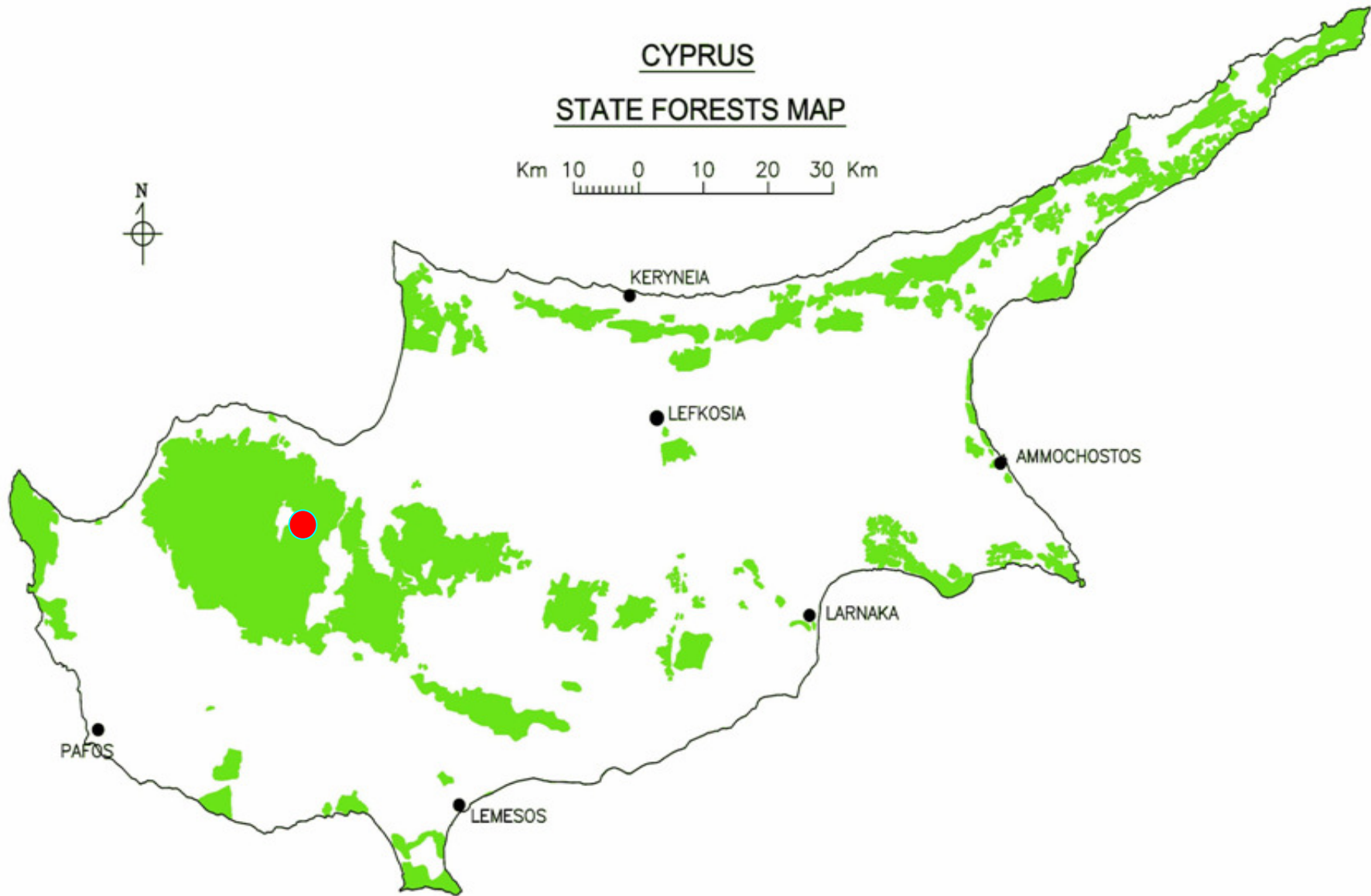

0 25 km

Cyprus - January 30, 2001 - MODIS/MODLAND/Desclotres

CYPRUS
STATE FORESTS MAP

Km 10 0 10 20 30 Km

Систематична принадлежност:

- Клас Pinopsida (Иглолистни) (= клас Coniferae)
- Разред Pinales
  - Семейство Pinaceae
    - Подсемејство Laricoideae
      - род ***Cedrus***

(!) Таксономична забележка: Според някои автори този вид следва да се смята като вътревидов таксон на *Cedrus libani* A. Rich.

Морфологично описание

- 1) Хабитус – определя се от формата на короната. Тя е конусовидна в млада възраст, а при по-старите дървета е чадървидна или разположена на етажи. Достига височина 30-35 m.
- 2) Кората му е светла и плочковидно напукана
- 3) Младите клонки са рядко покрити с къси власинки

- Хабитус на *Cedrus brevifolia* –
възрастен индивид

Морфологично описание

- 4) Листата са събрани в снопчета по 20-30 върху скъсени клонки. **Те са най-къси от всички видове кедър** – достигат максимум до 2 cm дължина. Те са с четириъгълно напречно сечение. Оцветяването на иглиците варира между отделните дървета – от жълтозелено до синьозелено.

Генеративни органи

5) Генеративните органи са разположени еднодомно. Мъжките реси са цилиндрични, достигат 5 cm на дължина и са жълтозелени на цвят. Младите женски шишарки са яйцевидни, с дължина 1-1.5 cm, червени на цвят.

Опрашването е анемофилно и е през есента. Шишарките узряват за 2 години и половина – в края на зимата на третата година. Семената са плоски, снабдени с крилце.

Генеративни органи на *Cedrus brevifolia*: 1) реси; 2) полен;
3) узряла шишарка; 4) семена

1

2

3

4

ЕКОЛОГИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ

- *Cedrus brevifolia* е вид, който не е взискателен към почвените условия. Расте върху плиткискелетни почви, както варовити, така и силикатни. Той е сухоустойчив и топлолюбив вид. По отношение на изискванията си към светлина се класифицира като полу-сенкоиздръжлив (Christou et al., 2001), тъй като формира смесени насаждения с други видове. Много устойчив е на заболявания, въпреки, че през последните години се забелязват някои здравословни проблеми (Christou et al., 2001).

Разпространение

- Естествените гори от *Cedrus brevifolia* заемат площ от прибл. 823, според някои и до 850 ха.
- Те са разпространени в 5 находища:
- **1. Трипилос** – това е най-голямото находище и тук видът заема около 700 ха.
- **2. Маврос Кремус** – по-малко находище, само от няколко десетки хектара.
- **3. Селади тис Елиас** – няколко десетки хектара.
- **4. Вуни Кику** – отделни индивиди, разпръснати сред другите дървесни видове
- **5. Ексо Милос** – също отделни индивиди.
- **Долината до Трипилос носи названието “Долина на кедрите”**

Долината на кедрите на остров Кипър

Месторастения

- Кедърът расте по дълбоки и дори скалисти почви, на по-малко или по-стръмни склонове. Климатичните условия са комбинация от кратка и мека зима и дълго и сухо лято, типичните особености на средиземноморския климат. Средната дневна температура през зимата е от 10 °С в Долината на Кедрите и 3 °С на върха Трипилос. Средната дневна температура през лятото е между 35 °С в Долината на Кедрите и 22 °С на върха Трипилос. Валежите са концентрирани през зимата със средна годишна сума между 200 и 800 mm.
- ***Вдясно: поглед към Долината на кедрите***

Месторастения

- Кипърският кедър образува чисти насаждения по върховете на планините, както и смесени, най-често с *Pinus brutia* и *Quercus alnifolia*, особено по периферията на върха Трипилос, и смесени дори с *Platanus orientalis* на по-плодородни и влажни почви в долините. Това съответства на хабитат 9590 (ЕС, 2003), който е определен по Директивата (92/43 ЕЕС) „Директива за специални защитени територии в Кипър“.

Типично местообитание на

Cedrus brevifolia

Смесено
насаждение на
Cedrus brevifolia и
Pinus nigra

По-важни дървесни видове, които растат заедно с кедъра

- *Pinus brutia*
- *Pinus nigra*
- *Cedrus brevifolia*
- *Cupressus sempervirens*
- *Juniperus spp. (phoenicea, oxycedrus)*
- *Platanus orientalis*
- *Quercus alnifolia*
- *Olea europaea*
- *Arbutus andrachne*
- *Arbutus unedo*
- И много храсти, като *Rhamnus alaternus*, *Pistacia lentiscus*, *P. terebinthus*, *Cistus creticus* и др.

Стопанско значение

- В Кипър естествените находища на *Cedrus brevifolia* нямат стопанско значение, първо, поради сравнително малката площ и второ, поради конзервационния статус на вида. Но той се използва успешно в създаването на горски култури в планинските райони на Кипър и е интродуциран в много други средиземноморски страни за експериментални и декоративни цели.

Стопанско значение

- Дървесината на *Cedrus brevifolia* е ценна – твърда, трайна и с красива текстура, подобна на другите видове от рода. Може да се използва в корабостроенето, производството на мебели и др. Всичко това прави *Cedrus brevifolia* много перспективен вид за изкуствено развъждане на подходящи места.

Природозащитен статус

- Видът се ползва със специален статут. **Сечта в естествените му находища е забранена** от много години, а районът на Tripilos от 1984 г. е защитена територия. Кипърската държава предлага включването на местообитанията на вида в Европейската система за опазване на хабитатите Натура 2000.